

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 43 Sd 107/2011-333 z 29. októbra 2018 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 7/2019 z 24. júla 2019 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že Sociálna poisťovňa – ústredie (ďalej len „Sociálna poisťovňa“) rozhodnutím č. 71612564760 z 11. októbra 2012 (ďalej len „rozhodnutie o priznaní invalidného dôchodku“) priznala sťažovateľke nárok na invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti *„vykonávať zárobkovú činnosť na 60 %“*. Sťažovateľka podala proti rozhodnutiu o priznaní invalidného dôchodku opravný prostriedok, pretože sa domnievala, že miera jej invalidity je vyššia, ako určila Sociálna poisťovňa.

Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že krajský súd napadnutým rozsudkom – v poradí tretím – potvrdil rozhodnutie Sociálnej poisťovne o priznaní invalidného dôchodku, ako aj s tým súvisiace rozhodnutia (zvyšovanie sumy invalidného dôchodku).

Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

3. Podľa názoru sťažovateľky krajský súd a následne aj najvyšší súd napadnuté rozsudky odôvodňovali najmä správou posudkového lekára a znaleckým posudkom, avšak bez toho, aby sa riadne vysporiadali s námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa ich hodnovernosti a presnosti. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla: *„... opakovane namietal, že napriek jeho písomnej žiadosti zo dňa 06.05.2015 mu SP nezabezpečila tlmočníka z maďarského jazyka do slovenského jazyka. Tým pádom je spochybniteľný celý obsah zápisnice lekárskej správy zo dňa 12.05.2015, nakoľko sťažovateľ nie vždy rozumel otázkam posudkového lekára. Sťažovateľ ďalej spochybňoval objektivnosť Lekárskej správy predloženej SP, už len na základe vlastnej skúsenosti, keď jeho vrodený zdravotný hendikep bol v minulosti vyhodnotený rôznym spôsobom. Z uvedených dôvodov namietal hodnovernosť tohto dôkazu.*

Ďalej... sťažovateľ počas celého konania namietal závery znaleckého posudku, a to najmä subjektivnosť hodnotenia a tú skutočnosť, že vzhľadom na jeho zdravotnú vadu, mal súd stanoviť znalca (aj) z odvetvia ortopédie. Za týmto účelom podal sťažovateľ

dňa 08.07.2013 žiadosť o vyhotovenie ďalšieho znaleckého posudku, ktorá žiadosť však bola zamietnutá.“

4. Sťažovateľka porušenie svojich práv odvodzuje z toho, že krajský súd a najvyšší súd „... svoje závery zakladali na nedostatočne zistenom základe, vychádzali pritom zo spochybniteľnej lekárskej správy, nedostatočného znaleckého posudku, pričom na sťažovateľom navrhované a predkladané dôkazy (lekárske správy) nebrali ohľad“.

Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) sťažovateľka odôvodnila tým, že „... vo výrokovej časti Rozsudku sp. zn. 43Sd/107/2011-192, zo dňa 09.07.2013 sa dopustil procesnej chyby tým, že jednotlivé napadnuté rozhodnutia SP neposúdil individuálne, ale spoločne. KSTT rozsudkom sp. zn. 43Sd/107/2011-264 zo dňa 12.10.2015 dopustil tej istej procesnej chyby, keď posudzoval jednotlivé rozhodnutia SP spoločne v jednom výroku. Rozsudkom sp. zn. 43Sd/107/201-333 zo dňa 29.10.2018 napokon KSTT potvrdil jednotlivé rozhodnutia SP procesne správne. Uvedený postup KSTT spôsobil prieťahy v konaní v trvaní 5 rokov.“.

5. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd o jej ústavnej sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/7/2019 zo dňa 24.07.2019 ktorým bol potvrdený rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn.: 43Sd/107/2011-333 zo dňa 29.10.2018 porušené bolo.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9So/7/2019 zo dňa 24.07.2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Základné právo [REDAKOVANÉ]... čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6, ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd konaním Krajského súdu v Trnave počas súdneho konania so č. k. 43Sd/107/2011 porušené bolo.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi finančné zadostučinenie vo výške 5.000,-eur.“

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

10. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

III.

15. Porušenie základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) sťažovateľka vníma najmä v odmietnutí súdov vykonať ňou navrhovaný dôkaz (znalecký posudok z odvetvia ortopédie) a vo vyhodnotení dôkazov (správa posudkového lekára, znalecký posudok). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (čl. 48 ods. 2 ústavy) sťažovateľka odôvodnila neefektívnym postupom krajského súdu.

K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom krajského súdu

16. Ústavnú sťažnosť proti napadnutému rozsudku krajského súdu vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv je potrebné odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu.

17. Ako to z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné sudy.

18. Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľky podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovateľka právo podať odvolanie proti rozsudku krajského súdu využila.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu

19. Podstatou sťažostnej argumentácie je, že sťažovateľka sa v konaní pred správnymi súdmi domáhala nestranného posúdenia svojho zdravotného stavu znaleckým dokazovaním, pretože podľa jej názoru lekárska správa posudkového lekára nebola objektívna a vykonané znalecké dokazovanie bolo nedostatočné (pokiaľ nebolo doplnené znaleckým dokazovaním z odboru ortopédie).

20. Ústavnú sťažnosť je potrebné v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú.

Za zjavne neopodstatnenú možno považovať ústavnú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci, ich

ústavnoprávny rozmer a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08, II. ÚS 227/2019).

21. Ústavný súd vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie práva vykonanej všeobecnými súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

22. V intenciách uvedeného pristúpil ústavný súd k preskúmaniu obsahu namietaného rozsudku najvyššieho súdu, aby posúdil, či výkon právomocí vo veci rozhodujúceho najvyššieho súdu zodpovedá limitom sťažovateľkou uplatnených článkov ústavy a dohovoru.

23. Z obsahu odôvodnenia namietaného rozsudku vyplýva, že najvyšší súd preskúmal správu posudkového lekára, ako aj znalecký posudok a v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol: *„Pre posúdenie nároku na invalidný dôchodok je podstatnou otázkou vplyvu dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu na schopnosť výkonu zárobkovej činnosti. Posudkoví lekári, ktorí vyhotovili posudky tak pred vydaním preskúmaného rozhodnutia odporkyňou ako aj po podaní opravného prostriedku postupovali v súlade so zákonom. V posudkoch zohľadnili objektívnymi nálezmi preukázané zdravotne ťažkosti navrhovateľky, pričom zhodne vyhodnotili, že ani pre poruchy osobnosti ani pre pridružené ochorenia miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť zatiaľ nedosahuje viac ako 60 %.“*

24. Najvyšší súd vo vzťahu k navrhovanému doplneniu znaleckého dokazovania uviedol: *„Odvolací súd v tejto súvislosti považuje za potrebné uviesť, že v konaní o preskúmanie rozhodnutia odporkyne podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (OSP) súd v zásade preskúma zákonnosť rozhodnutí vo vzťahu ku skutkovému stavu, ktorý existoval ku dňu vydania preskúmaných rozhodnutí odporkyne (§ 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 OSP), hoci zákon nevyklučuje možnosť, aby odporkyňa na základe*

d'alších dôkazov prehodnotila svoje rozhodnutia: taká možnosť však nie je bez ďalšieho dôvodom na opakované posúdenie zdravotného stavu v prípade predkladania novších a novších lekárskeho nálezov a dôvodom na zrušenie rozhodnutí odporkyne, ktoré v čase ich vydania na základe riadneho zistenia skutočného stavu zodpovedali zákonu.“

25. *K tvrdeniu sťažovateľky o neobjektívnosti správy posudkového lekára najvyšší súd uviedol: „... posudkoví lekári zhodnotili zdravotný stav v súlade so všeobecným posudkovým hľadiskom, úplne a objektívne, svoj záver o rozhodujúcom zdravotnom postihnutí a miere poklesu schopnosti navrhovateľky vykonávať zárobkovú činnosť logicky a presvedčivo odôvodnili, pričom ich závery nie sú v rozpore s nálezmi odborných lekárov...“*

26. Ústavný súd preskúmal rozsudok najvyššieho súdu, ako aj prílohy ústavnej sťažnosti (správu posudkového lekára, znalecký posudok, rôzne lekárske správy, predchádzajúce rozhodnutia) a konštatuje, že nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by boli v rozpore so závermi najvyššieho súdu ani v rozpore s princípmi spravodlivého procesu.

Po preskúmaní rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd argumentáciu sťažovateľky nevyhodnotil ako spôsobilú spochybníť ústavnú udržateľnosť záverov najvyššieho súdu. Ústavný súd nezistil, že by najvyšším súdom aplikovaný postup a jeho závery mohli zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do namietaného rozsudku v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy.

Najvyšší súd ako súd odvolací v napadnutom rozsudku jasne a zrozumiteľne vyjadril dôvody, pre ktoré rozsudok krajského súdu potvrdil.

27. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 465/2017, I. ÚS 129/2019) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (m. m. II. ÚS 465/2017).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

28. Podľa slov sťažovateľky po priznaní nároku na invalidný dôchodok z roku 2012 na základe jej odvolania rozhodol krajský súd prvýkrát rozsudkom č. k. 43 Sd 107/2011-192 z 9. júla 2013 (ďalej len „prvý rozsudok“). Proti prvému rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 9 So 119/2013 z 26. novembra 2014 tak, že prvý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil z dôvodu, že o súvisiacich rozhodnutiach Sociálnej poisťovne (postupné zvyšovanie sumy invalidného dôchodku) mal krajský súd rozhodnúť individuálne. Krajský súd rozsudkom č. k. 43 Sd 107/2011-264 z 12. októbra 2015 (ďalej len „druhý rozsudok“) rozhodol druhýkrát a na základe ďalšieho odvolania sťažovateľky najvyšší súd uznesením sp. zn. 9 So 54/2016 z 13. decembra 2017 opätovne zrušil druhý rozsudok krajského súdu a vrátil na ďalšie konanie z rovnakého dôvodu, ako tomu bolo v prípade prvého rozsudku krajského súdu. Krajský súd o nároku na invalidný dôchodok a jednotlivých rozhodnutiach Sociálnej poisťovne vo veci sťažovateľky rozhodol individuálne až napadnutým rozsudkom. V uvedenom postupe krajského súdu vidí sťažovateľka porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov.

29. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (napr. II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 637/2013, II. ÚS 518/2014). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (napr. II. ÚS 55/02, IV. ÚS 223/2010, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63).

30. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že sťažovateľka sa so svojou ústavnou sťažnosťou v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy obrátila na ústavný súd v čase, keď už tento prostriedok nápravy vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu nebol objektívne spôsobilý splniť svoj účel, a preto je potrebné ústavnú sťažnosť v tejto časti považovať za zjavne neopodstatnenú (m. m. II. ÚS 121/2019).

31. Ústavný súd vzhľadom na uvedené nezistil žiadnu možnosť porušenia sťažovateľkou označených práv, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako celok z dôvodu podľa § 56 ods. 2 písm. a) a g) zákona o ústavnom súde. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti neprichádzalo už do úvahy rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky uplatnených v ústavnej sťažnosti (priznanie primeraného finančného zadost'učinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu